

Artbeskrivning och ekologi

Rådjur (*Capreolus capreolus*) lever ensamma eller i små grupper. Getterna är mer sällskapliga än bockarna. De håller ihop med sina egna kid och kan röra sig i grupper med andra rådjur. Rådjuret föder ungar en gång per år och får då ett till tre kid, i sällsynta fall fyra. Födelsen sker i allmänhet mellan 25 maj och 20 juni. Rådjur vandrar i högre utsträckning än andra klövdjur och kan vistas i helt skilda områden under sommar och vinter. Rådjur blir sällan äldre än 10-12 år i Sverige.

Under vintern äter rådjuren främst bärris och ljung. Om snödjupet förhindrar bete på dessa arter äter rådjuren kvistar från barr- och lövträd. Under barmarksperioden äts också en hel del bärris och ljung samt mycket örter och blad från lövträd. Det är främst unga plantor som betas vilket kan försvåra nyplantering av skog.

Eftersom rådjuren vandrar i relativt hög utsträckning tjänar det inget till om ett skjuts då det snart kommer nya.

Skador och olägenheter

Rådjuren kan orsaka skador för människor på skog, i trädgårdar och i trafiken. De leder också till skador på prydnads- och nyttoväxter i villaträdgårdar och på odlingar.

Förebyggande åtgärder

Stammens storlek bestäms framför allt av födotillgången. Om det finns gott om näringsrika blad, örter och bärris att beta av kan getterna föda fler kid. Välj plantor som rådjuren inte tycker om. Bland perennerna undviker rådjuren bland annat backsippa, adonis, temynta, vallmo, malört, pion, dagglilja, Mose brinnande buske, daglilja och lupin. Magnolia, berberis, syren, snöbär och oxbär är träd och buskar som rådjuren inte rör. Vill du ha lökväxterna ifred kan du

odla liljor, balkansippor, kejsarkrona, allium samt påsk- och pingstliljor.

Dina favoritväxter kan du rädda genom att plantera lavendel bredvid dem. Även extremt taggiga och giftiga växter undviker rådjuren.

För att undvika trafikolyckor kan viltstaket behöva sättas upp på utsatta platser.

Alternativ till skydds jakt

För att rådjur inte ska förstöra odlingar verkar det effektivaste sättet vara att stängsla in dem. Stängslet bör vara högt, minst 160 cm, men helst 180 - 200 cm. Det säkraste sättet att odla utan stängsel är att breda ut kycklingnät över odlingen. Det kan med fördel vara grönt så syns det mindre.

Om man vill slippa stängsel och nät är det förmodligen en blandning av ammoniak, vatten och blodmjöl som fungerar bäst i avskräckande syfte. Det är dessutom en ganska billig metod. Man tillreder en blandning på 1 dl ammoniak som hålls i 5 liter vatten och tillsätter blodmjöl tills det blir en trögflytande gröt. Doppa ner gröna oasisbitar i blandningen och sätt dem sedan på pinnar, i mulhöjd, som sticks ner mellan växterna. Skydda gärna oasisbitarna med en uppochnervänd kruk eller liknande eftersom regn snabbt späder ut doften. Den avskräckande doften sitter i ganska länge,

men varannan vecka bör oasisbitarna doppas ner i blandningen igen.

Benmjöl och blodmjöl kan man i oblandad form strö ut runt eller på växterna. Det verkar som om benmjöl är något mer effektivt än blodmjöl (ben- och blodmjöl kan dock locka till sig andra djur. Medlen bör förnyas ofta särskilt om det regnar. Snart vänjer sig dock rådjuren vid medlen varför man bör byta metod. Mellan växterna kan man sticka ner blomsterpinnar så tätt att rådjuren inte kommer åt växterna.

Blomsterpinnarna bör sticka upp åtminstone 15 cm över växterna. Det finns diverse husknepp för att minska trivselen för rådjuren ytterligare. Vilka som fungerar och inte är oklart. Testa att strö ut tvåflingor och cayennepeppar. Spara avklippt hår eller använd ull och häng upp i träd och buskar. Rådjur sägs också bli skrämda av reflexerna från speglar som du hänger upp i buskarna. Ett annat knep som du kan använda dig av är att spruta urin på växterna. Kissa i en burk och låt urinen stå i två veckor, sen är den redo att användas.

Jaktbestämmelser

Jakttiden på rådjur varierar i olika delar av landet. Alla kategorier av rådjur får jagas från oktober till och med januari.

Ansvarsfrågor

Rådjur är inte klassade som skadedjur, eftersom de inte orsakar olägenhet för människors hälsa. Fastighetsägaren får själva ta ansvar för att åtgärder mot rådjur vidtas. Vid fråga om jaktbart vilt får man kontakta jakträttsinnehavaren. För att skjuta inne i tätorter krävs tillstånd av polisen. För rådjur gäller begränsad jakttid.

Mer information

www.jagarforbundet.se - Viltet

www.nrm.se - Fakta om naturen - Djur - Däggdjur - Hjortdjur